

STORTINGET

Innst. 348 L

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 79 L (2021–2022)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i bildeprogramloven mv. (oppheving av statlig forhåndskontroll av kinofilm)

Til Stortinget

Sammendrag

Med grunnlag i høringen av NOU 2021:3 Barneliv foran, bak og i skjermen fra medieskadeutvalget og høringsnotat om endringer i bildeprogramloven foreslår Kultur- og likestillingsdepartementet å avvikle den statlige kinofilmkontrollen.

Departementet drøfter i proposisjonen hvorvidt forhåndskontroll av ytringer innebærer en type forhåndssensur som i utgangspunktet er forbudt etter Grunnloven § 100 fjerde ledd, og konkluderer med at det ikke er tvilsomt at dagens ordning med kinofilmkontroll er i overensstemmelse med ytringsfrihetsvernet. Forhåndssensur av ytringer er likevel et svært inngrep som virkemiddel, som etter departementets vurdering bare bør brukes der tungtveiende grunner tilsier at det ikke er tilstrekkelig med etterfølgende håndheving.

I proposisjonen vurderes også forholdet til FNs barnekonvensjon. Barn har ifølge konvensjonen rett til både ytrings- og informasjonsfrihet, til å delta i det kulturelle liv og til beskyttelse mot informasjon og stoff som kan skade deres velferd. Et system for fastsetting av aldersgrenser på bildeprogram må ivareta og balansere disse rettighetene. Blant annet på bakgrunn av Medietilsynets erfaringer med aktørene i bransjen legger departementet til grunn at det er liten risiko for at en opp-

heving av den offentlige filmkontrollen vil svekke ivaretagelsen av barns rettigheter etter barnekonvensjonen.

Etter å ha vurdert hensyn for og imot forhåndskontroll av kinofilm legger departementet til grunn at det ikke foreligger tilstrekkelig tungtveiende hensyn for å opprettholde en ordning med forhåndskontroll, og foreslår at den statlige forhåndskontrollen og aldersklassifiseringen av kinofilm avvikles. Dette vil innebære at kinofilm reguleres som de øvrige formene for tilgjengeliggjøring – dvs. fjernsyn, audiovisuelle bestillingstjenester og videogram (DVD, Blu-ray osv.).

Som en konsekvens av avviklingen foreslås også endringer i bestemmelser i straffeloven som henviser til kinofilmkontrollen. Departementet ser ingen betydelig risiko for at dette vil påvirke praktiseringen av straffebestemmelsene eller få en nedkjølende effekt på ytrings- eller informasjonsfriheten.

På bakgrunn av høringen av medieskadeutvalgets utredning og høringsnotatet om endringer i bildeprogramloven foreslår departementet å oppheve Barneombudets særlige klagerett over Medietilsynets aldersgrensevedtak. Ordningen er i praksis ikke i bruk.

Forslaget om å avvikle kinofilmkontrollen innebærer at Medietilsynet ikke lenger fastsetter aldersgrenser for bildeprogram i første instans. Men Medietilsynet kan på eget initiativ – etter tilsyn eller tips (f.eks. fra Barneombudet) – vurdere og eventuelt overprøve aldersgrensen som er fastsatt av distributøren. Vedtaket vil kunne påklages til Medieklagenemnda. Dette svarer til systemet som gjelder for de øvrige plattformene i dag.

Departementet ser derfor ikke behov for å erstatte Barneombudets klagerett med en formell klagerett for organisasjoner eller publikum. Forslaget innebærer at bildeprogramloven § 16 andre ledd endres slik at det bare er bildeprogramdistributøren som vil ha en sær-

skilt klagerett over Medietilsynets vedtak etter loven § 6 tredje ledd.

Proposisjonen inneholder også et lovforslag for å rette opp en inkurie i diskrimineringsombudsloven § 11 første ledd andre punktum.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til Prop. 79 L (2021–2022) om endringer i bildeprogramloven mv. (oppheving av statlig forhåndskontroll av kinofilm). Lovforslaget er en oppfølging av NOU 2021:3 Barneliv foran, bak og i skjermen. Komiteen merker seg at lovforslaget bygger på anbefalingen fra utvalget om å avvikle den såkalte kinofilmkontrollen. Det innebærer at Medietilsynet ikke lenger vil fatte enkeltvedtak, men kan på eget initiativ vurdere og eventuelt overprøve aldersgrenser fastsatt av distributør. Komiteen registrerer at flere høringsinstanser som Arbeidsgiverforeningen Spekter, Bufdir, Fidalgo, Medietilsynet, Norske Filmdistributørers Forening, Norsk Journalistlag, Norsk Presseforbund, Norsk Redaktørforening og NRK støtter forslaget.

Komiteen viser til at utvalget kom frem til at det ikke var hensiktsmessig eller nødvendig å fortsette med forhåndskontroll av kinofilm. Utviklingen i mediebildet viser at det går mot økt sam-/selvregulering i andre europeiske land. Komiteen er videre enig i at det ikke bør være en systemisk forskjellsbehandling av kinofilm-distributører, hvor disse betaler en avgift til Medietilsynet for tilsynets kontrollvirksomhet, mens andre distributører og formidlere av bildeprogram slipper. Komiteen ser med andre ord behovet for endringen og støtter de vurderingene som ligger til grunn for avviklingen av kinofilmkontrollen.

Komiteen viser videre til forslaget om å oppheve Barneombudets klagerett over Medietilsynets aldersvedtak. Bakgrunnen for dette er at klageretten i praksis ikke er i bruk. Komiteen merker seg at Barneombudet støtter forslaget.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i bildeprogramloven mv. (oppheving av statlig forhåndskontroll av kinofilm)

I

I lov 6. februar 2015 nr. 7 om beskyttelse av mindreårige mot skadelige bildeprogram mv. gjøres følgende endringer:

§ 5 oppheves.

Overskriften i § 6 skal lyde:

§ 6 Fastsettelse av *aldersgrenser*

§ 6 første og andre ledd skal lyde:

Aldersgrensen på bildeprogram fastsettes av bildeprogramdistributør.

Fastsettelse av aldersgrenser skal utføres med utgangspunkt i retningslinjer fastsatt av Medietilsynet.

§ 11 første ledd skal lyde:

Visnings- og omsetningssted skal utforme rutiner for og gjennomføre alderskontroll ved tilgjengeliggjøring av bildeprogram som er klassifisert *etter* § 6.

§ 12 første ledd skal lyde:

Omsetningssted skal utforme rutiner for og gjennomføre alderskontroll ved tilgjengeliggjøring av bildeprogram som er klassifisert *etter* § 6.

§ 16 andre ledd første punktum skal lyde:

Bildeprogramdistributør har klagerett over tilsynets vedtak om aldersgrenser fastsatt etter § 6 tredje ledd.

II

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

§ 236 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen gjelder ikke for fremvisning av film eller videogram til personer over 18 år

a) *i regi av en ikke-kommersiell filmklubb, eller*

b) *når fremvisningen skjer utenfor næring og etter tillatelse fra stedlig politi.*

§ 311 femte ledd andre punktum oppheves.

§ 317 fjerde ledd oppheves.

III

I lov 16. juni 2017 nr. 50 om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Diskrimineringsnemnda skal § 11 første ledd andre punktum lyde:

Dersom nemnda kommer til at det ikke foreligger
brudd på bestemmelsene i § 1 annet og fjerde ledd, skal
den avgi en uttalelse om det.

IV
Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 19. mai 2022

Grunde Almeland

leder

Åslaug Sem-Jacobsen

ordfører

